

Vappupuhe Porissa 1.4.32.

Uuden Ajan selostus.

Vappujuhlaimme yleisöluke lisääntyy taas vuosi vuodelta.

Porin juhlassa väkeä enemmän kuin minään aikaisempina vuosina kansalaissodan jälkeen.

Toveri Tannerin juhlapuheesta! Me olemme pitäneet viime vuosina vappujuhlia vain tavan mukaan. Nyt meidän mielenkiintomme niihin kasvaa. Meitä auttavat tässä vastustajamme ja virenomaiset määräyksineen.

Porin työläisten vanhalle juhlapaikalle, aurinkoiselle, metsän reunustamalla Tiilimaella, alkoi kokoontua työläiskansaa jo klo 11 jälkeen. Sitä tuli maantien täydeltä aivan klo 1:een asti. Silloin laskettiin sitä olevan 5,500 - 6,000 henkeä. Se on kunnioitettava luku meidän pienessä kaupungissamme, jossa tämä määrä on ylitetty vain sellaisina poikkeuksellisina vuosina kuin esim. 1917.

Kun juhlan ylijärjestäjä sitten julisti, että seuraavana ohjelmanumerona on tuomari Väinö Tannerin juhlapuhe, painautui yleisö entistä lähemmäksi puhujakoroketta. Tanner astui korokkeelle tuhansien käsien taputtaessa suosiosta. Toveri Tanner puhui seuraavan tapaan:

Uuden Ajan selostus.

Me vietämme vappujuhliamme nyt poikkeuksellisissa o^olissa. Ilmojen haltija näyttää meitä suosivan tänäkin vuonna. Mutta valtiolta on juhliimme puuttunut tavalla, joka tuntuu oudolta. Meille on annettu määräyksiä kuinka meidän pitää liputtaa ennenkuin me saamme kulkueinemme marssia. Ei ole käsitetty tai tahdottu käsitellä, että meillä täällä Suomessa herättää pakko aine vastustusta. Suomen kansa on jukuripäistä, sen työväestökin. Ja niin nyt nähdään, että Porin työväestö ei oleedes juhlapaikalle hankkinut valtakunnanlippua paremmin kuin puoluelippuaankaan.

On mielenkiintoista seurata vapunpäivän viettoja niiden 40 vuoden ajan, jolloin meillä työväestö on vappuna juhlinut. Kun me ensimmäisiä kertoja menimme keduille osoittamaan mi^oletämme ja marsimme omille juhlapaikoillemme, niin porvaristo kauhistui. Se suorastaan pelkäsi sitä vallenkumousta, jonka se arveli varunvietosta tulevan. Meidän monet vappujuhlat ovatkin olleet valtavien voimannäytteitä. Mutta kun niihin on totuttu, on porvaristommeikin vähitellen rauhoittunut. Se on tottunut pitämään niitä vain tavamukaisina juhlina, joilla ei ole sen suurempaa merkitystä. Myöskin työväestön omalla taholla on mielenkiinto vappujuhliamme kohtaan jonkunverran vähentynyt - aivan~~kuin~~ viime vuosiin saakka. Viime vuodet ja erityisesti tämä vappu muodostaa poikkeuksen. Kun valtiolta alkaa huomaamaan meidän juhlat ja kun vastustajamme pitävät niitä vaarallisina, niin me itsekin tunnemme niitä kohtaan mitä suurinta mielenkiintoa ja täytämme juhlapaikat tuhansissa miehistä ja naisissa, niinkuin nyt täällä tänään. Olen vakuutettu siitä, että hallituksen antamat ~~pakko~~määräykset ovat muuallakin kuin Porissa saaneet työläiset tänä päivänä liikkeelle.

Puhuja siirtyi sitten käsittelemään päivänpoliittisia kysymyksiä, ja mainitsi, että koko maailmassa on käynnissä taistelu kan-

sanvallasta. Meillä Suomessa on taantumuksellinen liike yli 2 vuoden ajan kuohuttanut valtiollista elämäämme. Liike alkoi Lapualta ja päättyi toistaiseksi Mäntsälään. Mutta meillä on edelleen käynnissä taistelu kansanvallasta tai diktatuurista. Taantumuksellinen liike on nojautunut aaseellisiin joukkoihin ja terrorisoinut koko yhteiskuntaa. Mäntsälän kapina, valtiopetoksen yritys, kukistettiin sanomalehdistän avulla. Tällä tapahtumalla on ollut mitä terveellisin vaikutus kansan oikeustunnon heräämiseen. Kanss on oppinut näkemään, että taantumuksellinen lapuanliike on yhteiskunnalle vaarallinen.

Valtiovallalle on tullut nyt kiire ryhtyä hankkimaan amnestiaa Mäntsälän kapinallisille. Ei ole haluttu toistaa vuoden 1918 tuomioita ja rangaistuksia. V.1918 kapinallisten armahdukseen porvaristo, kuten muistamme, suhtautui hyvin epäilevästi. Nyt sensijaan, vaikka on kulunut vasta vajaa kaksi kuukautta kapinan päättymisestä, on armahdus jo myönnetty.

Työväestö ei ole kostonhaluinen. Se ei vaadi sellaisia rangaistuksia, joita pantiin toimeen vuonna 1918. Mutta täytyisihän sentään vaatia, että kapinalliset olisivat edes nöyryntyneet ja alistuneet voittajan, laillisen valtiovallan alle. Niin ei kuitenkaan näytä tapahtuneen. Viimeiset tiedot kertovat, että on taas tapahtunut kyydityksiä ja murhapolttoja.

Mihin sitten lapualaiskapinalliset meillä pyrkivät? "Marxilaisuuden" sөө: sosialidemokratian hävittämiseen? He vaativat verannollisesti sanoen päättämme vadiassa, niinkuin kerran vaadittiin Johannes Kastaajan päättä, ja he pyrkivät kansanvallan täydelliseen hävittämiseen. Siitä olemme jo kaikki tulleet tietoisiksi. Me sosialidemokraatit olemme huomauttaneet kansanvaltaiselle porvaristollekin niistä diktatuuripyrkimyksistä, joita lapualaisuuteen sisältyy. Kiitos sosialidemokraattien tarmokkaan ja jyrkän vastarinnan, olemmekir sentän voineet torjua taantumusmiesten pahimmat pyrkimykset.

Puhuja siirtyi sitten kuvaamaan nykyisin vallitsevaa taloudel-

liste pulakautta. Pulakaudet kuuluvat kapitalistisen järjestelmän luonteeseen. Koko maailman luottojärjestelmään hörjuu nykyisin. Tuotannollinen elämä on täydellisesti lamassa. Ihmisillä ei ole ostokykyä. Vallitsee ennenkuulumattoman laaja työttömyys. Työvoimaa, raaka-aineita ja tuotantovälineitä on käytettävissä niin paljon kuin tarvitaan ja kuitenkin ei taloudellinen elämä kulje säännöllistä rataansa. Kapitalismi ei kerte kaikkiaan pysty nostamaan sivuun suistunutta talousjunaan radalle vaikka kaikilla tahoilla koetetaan asian hyväksi ponnistella.

Pulan lievittämisessä puuhailee valtiovalta kylläkin kovasti, mutta se on alkanut työnsä väärästä päästä. Nyt on kaikkialla haavoittavissa pyrkimys jonkinlaiseen uuteen omavaraistalouteen. Siitä on seurauksena, että kauppa kuihtuu ja kuolee. Me olemme taloudellisesti takertuneet terveän emmekä pääse irti.

Suomessa olemme saaneet kokea mitä raskainta pula-aikaa. Virallisesti ei meillä kuitenkaan tunneta mitään muuta kuin maatalouspula. Sen poistamiseksi on koetettu käyttää kaikenlaisia puoskaritoimenpiteitä. Työväestö on virallisella taholla kokonaan unohdettu. Tavattoman laaja työttömyys ja aivan liian alas lasketut palkat ovat saattaneet työväen suorastaan epätoivoiseen asemaan. Työväestön käyttäytymistä viime vuosina on kylläkin kiitetty, mutta sen hätää ei ole haluttu ymmärtää. Kun työväestö on jotain itselleen pyytänyt, on sille sanottu: ei ole rahaa. Mutta kun on kysymyksessä talollisten pulan torjuminen, on suhtautuminen ja vastaus ollut aivan toinen.

Asia onkin niin, puhuja sanoi, että siitä käy kiista kuka valtion kukkarosta saa leijonanosan. Työväestö ei sitä eikä mitään muutaakaan ole saanut. Hallituksen vastaus työttömyyttä koskevaan sosialidemokraattien välikysymykseen on kouluesimerkki valtiovallan suhtautumisesta työväestön hätään. On maailman luonnollisin asia, että työväestö kaiken tämän jälkeen on vihdoinkin korottanut äänensä ja kohottanut me vaadimme -huudon, joka ei lakkaakaan ennenkuin meitä kuullaan.

Missä on sitten syy siihen, ettei työväestöllä ole edellytyksiä saada ääntään kuuluville? Yhtenä syynä on ahdas taloudellinen aika, joka on vähentänyt mielenkiintoa yleisiin asioihin, kun on ollut täysi työ välttämättömästä toimeentulosta. Yhtenä syynä siihen on myös työväenliikkeen hajaannus. Toivottavasti me olemme jo sentään oppineet, ettei kahtia jaettu voima ole niin tehokas kuin yksimielinen ja yhden johdon ohjaama. Nykyinen valtiollinen tilanne perustettiin oikeastaan jo viimeksi suoritetuissa valtiollisissa vaaleissa. Ensi edustajavaaleissa on meidän pidettävä itsestämme ja asiastamme parempaa huolta kuin viime kerralla. Ja meidän on ~~mm~~ siihenkin mennessä joka taruksessa koetettava tehdä parhaamme, jotta pula työväestönkin kohdalla nykyisestään lieventyisi. Sen täytyy lieventyä tavalla tai toisella. Meidän on erikoisesti pönisteltävä kurjimmassa ja puutteellisimmassa asemassa olevan työväestön puolesta. Ja meidän on tapettava se välipitämättömyys, jolla omalla tahollamme suhtaudutaan järjestöelämään.

On ilahduttavaa todeta, että tämä päivä, tämä köyhälistön juhlapäivä on saanut meidät liikekannalla. Se on lupaus siitä, että välipitämättömyys on karistumassa joukoistamme.

Voimakas ja vakuuttava puhe tapasi välittömän ja innostuneen kuulijakunnan, joka osoitti suurta suosiota puheen loputtuakin.